

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه‌دو سراسر انتخاب کنبد.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۵

جمعه ۱۴۰۰/۰۶/۱۲

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۸۰	مدت پاسخگویی: ۱۶۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی		تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	فارسی ۲		۲۰	۱	۲۰	۱۵ دقیقه
۲	زبان عربی ۲		۲۰	۲۱	۴۰	۱۵ دقیقه
۳	دین و زندگی ۲		۲۰	۴۱	۶۰	۱۵ دقیقه
۴	زبان انگلیسی ۲		۲۰	۶۱	۸۰	۱۵ دقیقه
۵	ریاضیات	ریاضی و آمار ۲	۱۰	۸۱	۹۰	۲۵ دقیقه
		ریاضی و آمار ۳	۱۰	۹۱	۱۰۰	
		ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	
۶	اقتصاد		۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	علوم و فنون ادبی ۲	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
		علوم و فنون ادبی ۳	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	
		علوم و فنون ادبی ۱	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
۸	جامعه‌شناسی	جامعه‌شناسی ۲	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۲۰ دقیقه
		جامعه‌شناسی ۳	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
		جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
۹	فلسفه و منطق	فلسفه ۱	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
		منطق	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	
۱۰	روان‌شناسی		۱۰	۲۰۱	۲۱۰	۱۰ دقیقه

فارسی

۱ ۳ معنی درست واژه‌ها: هنر: فضیلت، استعداد، شایستگی، لیاقت /
فایق: دارای برتری، مسلط، چیره / تفرّج: گشت و گذار، تماشا، سیر و گردش /
پایمردی: خواهش‌گری، میانجی‌گری، شفاعت

۲ ۲ واژه «یکایک» در گزینه (۲) در معنی «یک‌به‌یک» به‌کار رفته،
اما در سایر گزینه‌ها به معنی «ناگهان» است.

۳ ۲ واژه «سپردن» در این گزینه در معنی «واگذار کردن» به‌کار رفته
است و در سایر گزینه‌ها در معنی «پای‌مال کردن و زیرپا گذاشتن»

۴ ۴ واژه «زخم» در این گزینه در معنی «ضربه و زدن» به‌کار رفته
و در سایر گزینه‌ها در معنی «جراحت».

۵ ۱ املاي واژه‌ها در تمامی ابیات سؤال درست است.

۶ ۱ باذل (بخشنده)

۷ ۳ این بیت به زمینه خرق عادت اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) آیین تاج‌گذاری (۲ اعتقادات مذهبی)

۴) آیین خاک‌سپاری

۸ ۲ (و) پارادوکس: —

بررسی سایر ابیات:

الف) تلمیح: اشاره به داستان اسکندر

ب) تضاد: آب ≠ آتش

ج) کنایه: زلف بر باد دادن کنایه از جلوه‌گری / بنیاد کندن کنایه از به
طور کامل نابود کردن

د) ایهام: بو ۱- رایحه، شمیم ۲- امید، آرزو

ه) استعاره: پسته استعاره از دهان

۹ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) جناس تام: چین (نام کشوری در شرق) و چین (پیچ و تاب و شکن)

۲) تناسب: زلف، چین / چین، هند

۴) جناس ناقص: خط، خطا و خطّه (به تعبیری)

۱۰ ۳ ایهام (بیت «ب»): گلستان: ۱- باغ گل ۲- کتاب گلستان

استعاره (بیت «الف»): سرو استعاره از معشوق

تضاد (بیت «د»): درد ≠ درمان

تلمیح (بیت «ج»): اشاره به داستان حضرت یوسف (ع)

تشبیه (بیت «ه»): آتش عشق (اضافه تشبیهی)

۱۱ ۳ ترکیب اضافی: بوم سیاه‌دلان / همای گوشه / گوشه ویرانه /
ویرانه خود / گرد گنه / چشمه کوثر / امیدوار گریه / گریه خود / قیمت خود /
گنجینه‌دار گوهر / گوهر خود (۱۱ ترکیب)

۱۲ ۳ سپهر: نوعی ابزار دفاعی در جنگ (معنای قدیم) / بخش
محافظ و وسایل نقلیه (معنای جدید)

۱۳ ۳ این جهان ، این گنج ، درون مرد

نکته ۱: اگر گروه متشکل از یک واژه باشد، همان یک واژه هسته است مثل
چه و هیچ در بیت اول سؤال

نکته ۲: شیوه تشخیص هسته: ۱- اگر بین کلمات کسره باشد اولین کلمه‌ای
که کسره گرفته است، هسته است.

۲- اگر بین کلمات کسره نباشد آخرین کلمه هسته است.

۱۴ ۲ مفهوم گزینه (۲): توصیه به انصاف و پرهیز از نقد یک‌جانبه

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: بی‌توجهی به اهل هنر / وارونگی ارزش‌ها

۱۵ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): ستایش اخلاص /

ضرورت غلبه بر نفس

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تقدیرگرایی (۲) توصیه به قناعت

(۳) نکوهش غفلت و خطاکاری

۱۶ ۱ ابیات سؤال به اقدامات ضحاک، پسر مرداس اشاره دارد. او

هنگامی که به مخفیگاه فریدون پی برد، به آن‌جا رفت، اما اثری از فریدون
نیافت. سپس گاو برمایه و همه چارپایان را کشت و خانه آبتین (پدر فریدون) را
به آتش کشید.

۱۷ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): برتری دانش و تدبیر

بر نیرومندی ظاهری

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) توصیف مضاف با حریف بی‌همتا

(۲) نیک‌بختی و کام‌یابی در گرو توفیق الهی‌ست.

(۴) شایستگی و اهلیت، ملاک ارزشمندی سایر ویژگی‌های پسندیده است.

۱۸ ۳ مفهوم گزینه (۳): لزوم ترحم بر حریف مغلوب

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: لزوم غلبه بر خشم

۱۹ ۳ مفهوم مشترک ابیات سؤال و گزینه (۳): نکوهش

یاری‌کنندگان ظالم

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ظالم، ظلم خود را عدل می‌پندارد. / تقدیرگرایی و ستمگری روزگار

(۲) ظلم ظالم در مظلوم اثر می‌کند.

(۴) جاودانگی ظلم

۲۰ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): توصیه به مبارزه با

نفس / مبارزه با نفس سبب موفقیت است و پرهیز از مبارزه با نفس موجب
ناکامی و شکست است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) توصیه به خاموشی و پرهیز از پرگویی

(۳) فقط اقرار به دین کافی نیست باید با عمل هم همراه شود.

(۴) نکوهش دو رنگی

زبان عربی

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا واژگان یا تعریب یا مفهوم
مشخص کن (۲۷ - ۲۱):

۲۱ ۳ ترجمه کلمات مهم: کان لی: داشتم؛ «کان» + «ل» + ضمیر

← داشتم، داشتی، داشت ... [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

جذ: پدربزرگی؛ نکره است. [رد گزینه (۱)]

کان ... یفک: آزاد می‌کرد؛ «کان» + مضارع ← ماضی استمراری [رد گزینه‌های
(۱) و (۲)]

الأسرى: اسیران؛ جمع است. [رد گزینه (۴)]

لم یرد: برنگرداند؛ «لم» + مضارع ← ماضی ساده منفی [رد سایر گزینه‌ها]

طالب حاجة: نیازمندی؛ نکره و مفرد است. [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

۲۲

۴

ترجمه کلمات مهم: طنطنة الرجل: زمزمه (بانگ) نیایش مرد
[رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

من أهل النار: از اهل آتش [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

سأنتبئ: خبر خواهم داد؛ مستقبل است. [رد سایر گزینه‌ها]

۲۳

۲

ترجمه کلمات مهم: أسئلة مهمّة: سؤالات مهمی؛ ترکیب
وصفی نکره است. [رد گزینه (۱)]

يطرحها: آن‌ها را مطرح می‌کنند [رد سایر گزینه‌ها]

لم یُجب: جواب نداده است؛ «لم» + مضارع ← ماضی ساده منفی / ماضی
نقلی منفی [رد سایر گزینه‌ها؛ «جوابی» در گزینه (۳) به صورت یک اسم نکره
آمده که در عبارت عربی نیست.]

۲۴

۱

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۲) «لي» ترجمه نشده است. / از دست دادم (← امتحان کردم، آزمایش کردم)
(۳) خوشم آمد (← خوشم می‌آید؛ «يُعجِبُ» فعل مضارع است.) / گسترش می‌داد
(← گسترش می‌دهد، گسترش بدهد؛ «يَنْشُرُ» جمله وصفیه است که چون قبل
از آن مضارع آمده، به صورت مضارع اخباری یا التزامی ترجمه می‌شود.)

(۴) ذکر نمی‌کنند (← ذکر نشده است؛ «لم» + مضارع ← ماضی نقلی منفی)

۲۵

۳

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) به شخص غذا داد: غذا داد (درست)
(۲) کسی که به موفقیت در هدف‌هایش امید ندارد: ناامید (درست)
(۳) کاری را چند بار انجام داد: تلخ کرد (← گزّر: تکرار کرد)
(۴) موضوع را دروغ پنداشت و آن را قبول نکرد: انکار کرد (درست)

۲۶

۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) العالم (← عالماً؛ «دانشمندی، نکره است»، الجّهال (← الجّهال)
(۳) ليرحموا (← إرحموا)، أضاع (← ضاع)
(۴) ليرحموا (← إرحموا)، العالم (← عالماً)، أضاع (← ضاع)

۲۷

۱

ترجمه: سخن، سخن را پیش می‌کشد. (حرف، حرف می‌آورد).
مفهوم: این گزینه به دنباله‌دار بودن سخن اشاره دارد. سایر گزینه‌ها توصیه به
کم‌سخنی و ساکت ماندن می‌کنند که مفهومی متفاوت با این گزینه است.
ترجمه گزینه (۲): بهترین سخن آن است که کم باشد و دلالت کند. (مختصر و
مفید باشد).

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات زیر پاسخ بده
(۳۱ - ۲۸):

قمر زمین، از بزرگ‌ترین قمرها در منظومه شمسی به شمار می‌رود و به
دلیل فاصله‌اش از ما، بزرگ‌ترین چیزی است که به دلیل مسافتش از ما
آن را در آسمان می‌بینیم. آن، نور خورشید را دریافت می‌کند و آن را
منعکس می‌کند، بنابراین آن را شی‌ای به خودی خود نورانی به شمار
نمی‌آوریم. قمر زمین، روی سیاره ما تأثیراتی دارد، به ما در ادامه زندگی
کمک می‌کند. و شگفت‌آور است که ما فقط یک سمت از آن را می‌بینیم؛
چون سرعت گردش آن به دور خودش برابر است با همان سرعتی که به
دور زمین می‌چرخد.

۲۸

۱

ترجمه عبارت سؤال: «ماه، نزدیک‌ترین شیء آسمانی به
ماست بنابراین»: گزینه صحیح را بر اساس متن مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) در آسمان، آن را بزرگ‌تر از هر چیزی می‌بینیم.

(۲) فقط یک سمت از آن را می‌بینیم.

(۳) بر کیفیت زندگی ما تأثیر می‌گذارد.

(۴) نمی‌تواند به سرعت به دور زمین بچرخد.

۲۹

۴

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) ماه، به خودی خود نوری ندارد تا آن را پخش کند.

(۲) زمین تحت تأثیر قمرش قرار دارد و این برایش بسیار سودمند است.

(۳) نیمه تاریک ماه، چیز عجیبی برای ما به شمار می‌آید.

(۴) ماه نور خورشید را دریافت نمی‌کند مگر یک طرف از آن.

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۳۰ و ۳۱):

۳۰

۳

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) مزید ثلاثی (من باب تفعیل) ← مجرد ثلاثی

(۲) مزید ثلاثی ← مجرد ثلاثی - فاعله ← نائب فاعله

(۴) معلوم ← مجهول - فاعله ← نائب فاعله

۳۱

۲

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) مبنی ← معرب

(۳) من الأعداد الترتیبیّة ← من الأعداد الأصلیّة

(۴) مفعول ← صفة

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۲):

۳۲

۳

با توجه به فعل نهی «لا تغتروا: فریب نخورید»، فعل «اختبروا»
امر است. ← إختبروا

۳۳

۲

سؤال متضاد «جاع: گرسنه شد» را خواسته است.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) خورد (۲) سیر شد

(۳) طعام داد (۴) خندید

۳۴

۴

جمله‌ای را معین کن که برای توضیح ماقبلش آمده است. منظور
جمله‌ای است که بعد از اسمی نکره می‌آید و آن را توضیح می‌دهد. «لا يعرف» جمله
فعلیه‌ای است که پس از اسم نکره «مشکلة» آمده است و آن را توضیح می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جمله «يجعلها» بعد از اسم معرفه «اللغات» آمده است.

(۲) جمله «عَلِمَه» بعد از اسم «من» آمده که نکره نیست.

(۳) جمله‌ای نداریم که بعد از نکره آمده باشد.

۳۵

۲

«إنتشرت» جمله‌ای است که بعد از اسم نکره «رائحة» آمده
است و آن را توضیح می‌دهد.

ترجمه: بویی را دوست دارم که در حیاط خانه‌مان پخش شده است.

توجه: در گزینه (۱) «يفرح» جمله بعد از اسم نکره است، اما آن را توضیح
نمی‌دهد و در واقع، جواب شرط است.

۳۶

۱

«لم» بر سر فعل مضارع باعث می‌شود فعل به صورت ماضی
منفی ترجمه شود.

ترجمه: طبق قرار، قبل از بیماری خطرناک پدرم به سفر نرفتم.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۲) همه دانش‌آموزان باید پنج‌هزار تومان به دانشگاه بپردازند.

(۳) می‌دانم که تو فقیر هستی، ولی هیچ‌گاه فقرت را آشکار نمی‌کنی.

(۴) مدیر کتابخانه به ما اجازه ورود به کتابخانه را نخواهد داد.

۴۲ | پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید:

«حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است؛ زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشنا است، وجود داشته باشد، باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آن‌ها آموزش دهد. در این صورت او در بهشت با ما خواهد بود.»

۴۳ | ۱ براساس آیه شریفه «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ ... وَ لَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا» می‌توان گفت: از دیدگاه قرآن، در صحنه مبارزه توحید و شرک، گرچه ممکن است طرفداران حق و عدالت بارها دچار ناکامی گردند، و اشتباهات یا بی‌توجهی به پیام‌های الهی آن‌ها را مغلوب نماید، اما وعده قطعی خداست که در پایان برخورد و پیکار میان این دو، پیروزی جلودانه با حق‌گرایان است.

۴۴ | ۳ یکی از ویژگی‌های جامعه مهدوی، «فراهم شدن زمینه رشد و کمال» است که از همه ویژگی‌ها مهم‌تر است، زیرا در جامعه مهدوی زمینه‌های رشد و تکامل همه افراد فراهم است، انسان‌ها بهتر می‌توانند خدا را بندگی کنند، فرزندان صالح به جامعه تقدیم نمایند و خیرخواه دیگران باشند، بدین ترتیب انسان‌ها به هدفی که خدا در خلقت برای آن‌ها تعیین کرده، بهتر و آسان‌تر می‌رسند.

۴۵ | ۴ امام علی علیه السلام در عهدنامه خود به مالک اشتر فرمودند: «در قبول و تصدیق سخن چین شتاب مکن زیرا سخن چین در لباس نصیحت ظاهر می‌شود، اما خیانتکار است.»

۴۶ | ۴ در کتاب‌های حدیثی اهل سنت تأکید شده است که امام «مهدی» از نسل پیامبر اکرم (ص) و حضرت فاطمه (س) است، البته آنان معتقدند که امام مهدی (ع) هنوز به دنیا نیامده است. ما شیعیان معتقدیم که بنابر سخنان صریح پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع)، موعود و منجی انسان‌ها، دوازدهمین امام و فرزند امام حسن عسکری (ع) است و با توجه خاص خداوند به حیات خود ادامه می‌دهد، تا این‌که به اذن خداوند ظهور می‌کند و حکومت جهانی اسلام را تشکیل می‌دهد.

۴۷ | ۳ مردم در جمهوری اسلامی، با شرکت دائم در انتخابات، هم در امور کشور دخالت می‌کنند و هم پایبندی خود را به اصل نظام اسلامی و قانون اساسی نشان می‌دهند. جمهوری‌ها و دموکراسی‌های رایج در جهان، به خصوص در کشورهای غربی، که مبتکر این قبیل دموکراسی‌ها هستند، هدف خود را بیشتر برآوردن تمایلات و خواسته‌های دنیوی مردم قرار می‌دهند و نسبت به ارزش‌های الهی کم‌توجه یا بی‌توجه‌اند.

۴۸ | ۴ همان‌طور که تفرقه و پراکندگی، به سرعت یک حکومت را از پای در می‌آورد و سلطه‌گران را بر کشور مسلط می‌کند، وحدت و همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می‌کند و به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا درآورد.

۴۹ | ۲ پیامبر اکرم (ص) به امام علی (ع) فرمودند: «بزرگ‌ترین مردمان در ایمان و یقین، کسانی هستند که در روزگاران آینده زندگی می‌کنند، آنان پیامبران را ندیده‌اند، امام آن‌ها در غیبت است و فقط به سبب خواندن قرآن کریم و احادیث معصومین (ع) [و تفکر در آن‌ها] ایمان می‌آورند.» این سخن در مورد مؤمن حقیقی است که با تقویت معرفت و محبت خود نسبت به امام زمان (عج) تردیدها را کنار می‌زند و با یقین، برای فردای روشن آماده می‌شود.

۳۷ | ۴ حرف «لن» به همراه فعل مضارع به صورت آینده منفی ترجمه می‌شود.

ترجمه: مدادم را کنار دیواری گم کردم، پس آن را نخواهم یافت.

۳۸ | ۲ با توجه به معنی «لا» در این عبارت، برای بازداشتن و نهی است: لا تحزن: غصه نخور؛ ترجمه: در برابر مشکلاتی که با آن‌ها مواجه می‌شوی، غصه نخور.

ترجمه و بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بعد از حرف پرسشی «أ: آیا»، «لا» نمی‌تواند نهی باشد، بلکه برای نفی است؛ ترجمه: آیا منتظر نمی‌مانی که دوستت بیاید؟

۳) با توجه به معنی، «لا» برای نفی است؛ ترجمه: دروغ‌گو نمی‌تواند دروغش را مخفی کند.

۴) «لا» قبل از اسم (نُفْع) آمده و نمی‌تواند «لا»ی نهی باشد؛ ترجمه: در سخنی که در آن دروغ و غیبت هست، هیچ فایده‌ای نیست.

۳۹ | ۳ «لم» قبل از فعل مضارع (ينقطع)، معنای آن را به ماضی منفی تبدیل می‌کند؛ ترجمه: جریان آب‌ها در این رودها در طول سال قطع نشده است.

ترجمه و بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در این‌جا فعل مضارعی نداریم؛ ترجمه: وقتی به مزرعه رفتم، کشاورزی را آن‌جا نیافتم.

۲) فعل «يعلم» جواب شرط است که به صورت مضارع اخباری ترجمه می‌شود؛ ترجمه: هر چه انسان از کارهای خوب انجام دهد، خداوند آن را می‌داند.

۴) «لن» قبل از فعل مضارع (تكتسب) معنای آن را به آینده منفی تغییر می‌دهد. / «ما» قبل از فعل مضارع (تُحاول) معنای «آن‌چه» می‌دهد و این فعل به همان صورت مضارع ترجمه می‌شود؛ ترجمه: در زندگی (چیزی) را به دست نخواهی آورد جز آن‌چه را که برایش تلاش می‌کنی.

۴۰ | ۱ «عيد» مفعول برای فعل «يُعجَبُ» و «الفقراء» فاعل برای فعل «يَفْرَحُ» می‌باشد؛ ترجمه: عیدی مرا به شگفت می‌آورد که در آن فقیران خوشحال شوند.

ترجمه و بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) برنامۀاً: مفعول برای فعل «وَجِدْتُ» / يُسَاعِدُ: فعل مضارعی است که چون بعد از اسم نکره آمده، با توجه به فعل قبلش که ماضی است، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود؛ ترجمه: برنامه‌ای را یافتیم که مرا در آموختن زبانی جدید یاری می‌داد.

۳) الناس: مفعول برای فعل «لَا تُحَدِّثُ» / ما: مضاف‌إلیه برای «كُلِّ»؛ ترجمه: درباره هر چه شنیده‌ای، با مردم سخن مگو.

۴) يتَجَلَّى: خبر برای «الصدق» / الأعمال: مضاف‌إلیه برای «إخلاص»؛ ترجمه: صداقت با خدا با اخلاص اعمال برای او تجلّی می‌یابد.

دین و زندگی

۴۱ | ۳ ولی فقیه باید شرایط زیر را داشته باشد:

- ۱) مشروعیت: یعنی شرایطی را که دین معین نموده دارا باشد: ۱- فقیه باشد.
- ۲- باتقوا باشد. ۳- عادل باشد. ۴- زمان‌شناس باشد و بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد. ۵- مدیر و مدبر باشد و بتواند جامعه را در شرایط پیچیده جهانی رهبری کند. ۶- شجاعت و قدرت روحی داشته باشد و بدون ترس و واهمه در برابر زیاده‌خواهی دشمنان بایستد.
- ۲) مقبولیت: یعنی از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد.

۵۷ ۴ در جامعه مه‌دوی، قطب مرقه و قطب فقیر، طبقه مستکبر و طبقه مستضعف وجود ندارد (عدالت‌گستری). امام باقر (ع) درباره وضعیت اقتصادی مردم پس از ظهور، می‌فرماید: «آن‌چنان میان مردم مساوات برقرار می‌کند که نیازمندی پیدا نخواهد شد تا به او زکات داده شود.»

۵۸ ۲ مشارکت مردم در نظارت همگانی (امر به معروف و نهی از منکر)، سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت انجام وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان‌تر شود.

۵۹ ۱ خداوند در آیه ۱۵۹ سوره آل عمران می‌فرماید: «وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ: اگر تندخو و سخت‌دل بودی، از گرد تو پراکنده می‌شدند ...».

۶۰ ۳ دو راه برای شناخت مرجع تقلید وجود دارد: (۱) از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتواند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، ببرسیم. (۲) یکی از فقیهان، در میان اهل علم (نه اصحاب رسانه) آن‌چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است. شرایط مرجع تقلید: ۱- باتقوا باشد، ۲- عادل باشد، ۳- زمان‌شناس باشد، ۴- اعلم باشد. وجود شرط «اعلم بودن» در ولی فقیه ضروری نیست؛ اما در مرجع تقلید لازم است.

زبان انگلیسی

۶۱ ۱ از وقتی همسایه‌های جدیدمان آمدند، هر تلاشی را انجام داده‌ایم تا با آن‌ها دوست شویم، ولی به نظر نمی‌رسد آن‌ها به دوست شدن علاقه‌مند باشند. توضیح: برای اشاره به فعلی که از گذشته تاکنون به صورت پیوسته یا متناوب انجام شده است، از زمان حال کامل (have / has + p.p.) استفاده می‌کنیم که در این تست طبق معنی جمله به صورت مثبت مورد نیاز است.

۶۲ ۳ دانشمندان تاکنون قادر نبوده‌اند زمین‌لرزه‌ها را با درجه بالای اتکاپذیری پیش‌بینی کنند.

توضیح: برای اشاره به فعلی که از گذشته تاکنون به صورت پیوسته یا متناوب انجام شده است، از زمان حال کامل (have / has + p.p.) استفاده می‌کنیم که در این تست به صورت منفی مدنظر است.

۶۳ ۱ ما تاکنون پنج ماه روی این پروژه [وقت] صرف کرده‌ایم، ولی هنوز آن را تمام نکرده‌ایم.

توضیح: برای اشاره به فعلی که از گذشته تاکنون به صورت پیوسته یا متناوب انجام شده یا در موارد مشابه جای خالی دوم هنوز انجام نشده است، از زمان حال کامل (have / has + p.p.) استفاده می‌شود.

۶۴ ۴ باید مطمئن شوید [که] وقتی در اتاق نیستید چراغ‌ها را خاموش کنید تا در [مصرف] برق صرفه‌جویی شود.

(۱) مراقب بودن (۲) ادامه دادن به (۳) ترک کردن؛ رها کردن (۴) [لامپ و غیره] خاموش کردن

۶۵ ۲ سن کودکان در کمپ ورزشی [که] پسر [در آن] شرکت می‌کرد از سه تا شش سال متغیر بود.

(۱) درگیر کردن؛ مشارکت دادن (۲) حضور یافتن؛ شرکت کردن (۳) شناسایی کردن، شناختن (۴) توسعه دادن؛ رشد کردن

۶۶ ۱ شما باید دورهای را بردارید یا فعالیت یا سرگرمی‌ای را بیابید که برای شما خوشی به همراه می‌آورد و به شما امکان می‌دهد تا افراد را ملاقات کنید.

(۱) سرگرمی (۲) الگو؛ طرح (۳) تعادل، توازن (۴) لطف

۵۰ ۳ در فرمایش رسول خدا (ص) منظور از پیش از قیام پیرو امام زمان (عج) بودن یعنی مراجعه به عالمان دین در زمان غیبت و عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت از جمله دستورات امام زمان (عج) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند و منظور از آینده سبز یعنی «انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان، زیر پرچم امام عصر (عج)».

۵۱ ۳ حضرت علی (ع) فرمودند: «عده‌ای از افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کن ... زیرا این گروه [افراد محروم] بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.»

۵۲ ۴ ناراحتی دشمنان از عمل یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، می‌تواند یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما باشد و این موضوع اشاره به «افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی» از مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبری دارد.

۵۳ ۳ یکی از اهداف انبیا از تشکیل حکومت دینی آن بود که آبادانی و برکت همه سرزمین‌ها را فراگیرد.

قرآن کریم در این زمینه می‌فرماید: «اگر اهالی شهرها ایمان آورده و تقوا پیشه کرده بودند، درهای برکات از آسمان و زمین را بر آن‌ها می‌گشودیم.»

۵۴ ۲ ولی فقیه باید ۵ شرط داشته باشد که به آن مشروعیت می‌گویند، ۵ شرط عبارتند از: ۱- باتقوا باشد ۲- عادل باشد ۳- زمان‌شناس باشد ۴- مدیر و مدبر باشد ۵- شجاعت و قدرت روحی داشته باشد، که تشخیص آن با مجلس خبرگان است.

توجه: بنابر قانون اساسی مردم ابتدا نمایندگان خبره خود را انتخاب می‌کنند و آن خبرگان از میان فقها آن کس که برای رهبری شایسته‌تر است را به جامعه اعلام می‌کنند هم‌چنین تشخیص داشتن شرایط ذکرشده بر عهده مجلس خبرگان است پس مردم اعضای مجلس خبرگان را انتخاب می‌کنند. (نادرستی گزینه‌های (۱) و (۴)).

۵۵ ۲ خداوند در آیه اول سوره احزاب، مسئولیت‌های پیامبر (ص) را این‌گونه تعیین می‌کند: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا: ای پیامبر، از خدا پروا کن و از کافران و منافقان اطاعت مکن که خداوند، دانای حکیم است.»

۵۶ ۲ امام عصر (عج) در پاسخ به یکی از یاران خود به نام اسحاق بن یعقوب فرمودند: «وَأَمَّا الْوَادِعُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى زَوَاةِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حَجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حَجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ: و در مورد رویدادهای زمان به راویان حدیث ما رجوع کنید، که آنان حجت من بر شمایند و من حجت خدا بر آن‌ها می‌باشم.» نکته: عبارت «فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى زَوَاةِ حَدِيثِنَا: پس رجوع کنید به راویان حدیث ما» دارای فعل امر و بیانگر وجوب و ضرورت تقلید از فقهاست.

امام صادق (ع) فرمودند: «فَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنَ الْفُقَهَاءِ صَائِلًا لِنَفْسِهِ حَافِظًا لِدِينِهِ مُخَالَفًا لِهَوَاهُ مُطِيعًا لِأَمْرِ مَوْلَاهُ فَلِلْعَوَامِ أَنْ يُقْلَدُوا ...: هر کس از فقیهان که نگاه‌دارنده نفس خود، نهبان دین خود، مخالفت‌کننده با هوی و هوس خود، فرمان‌بردار مولایش باشد، پس، بر مردم است که از او پیروی کنند ...»

نکته: عبارت «لِلْعَوَامِ أَنْ يُقْلَدُوا: بر مردم است که از او پیروی کنند» بیانگر وجوب تقلید و پیروی از فقها است.

۷۴ ۱

- (۱) حمل و نقل
(۲) تولید
(۳) ارتباط
(۴) آزمایش

۷۵ ۲

توضیح: با توجه به مقایسه صورت گرفته بین دو موضوع در این جا به صفت تفضیلی نیاز داریم که شکل صحیح آن در گزینه (۲) آمده است.

اکثر مردم هنگامی که می خواهند ببینند چطور به نظر می رسند (چه شکلی هستند)، در یک آینه [به خودشان] نگاه می کنند. با این حال، من به آینه نیاز ندارم تا خودم را ببینم. من می توانم تنها به خواهر دوقلوی همسان خودم، ساریتا، نگاه کنم.

من و ساریتا همیشه موهایمان را به یک شکل آراسته ایم؛ بلند و صاف به صورت چتری. ما عیناً مثل هم دارای چشم های تیره و لبخند بزرگ هستیم و هر دو یک دندان کج در سمت راست داریم. ما هر دو عاشق رنگ سبز هستیم، از خوردن ماهی متنفریم و فکر می کنیم سس مایونز منجر کننده است. ما ویولن می نوازیم و هرساله برای [کسب] جایگاه اول ویولن در ارکستر مدرسه با یکدیگر رقابت می کنیم.

با این حال، ما در برخی جنبه ها کاملاً متفاوت هستیم. ساریتا همیشه کلاه بر سر می گذارد که من فکر می کنم واقعاً غیرعادی است. [از طرف دیگر] او فکر می کند عجیب است که من موسیقی جاز را دوست دارم. برخی افراد می گویند که بزرگ ترین تفاوت ما این است که ساریتا روی صندلی چرخ دار است. هنگامی که او خیلی کوچک بود، در یک تصادف رانندگی قرار گرفت و ستون فقرات وی به شدت آسیب دید. با این حال، به نظر من تفاوت واقعی بین ما این است که ساریتا شجاع و بااراده است. او هرگز نگذاشته که بودن در صندلی چرخ دار، او را عقب بیندازد و تقریباً هرگز درباره آن چه که برای او رخ داده، عصبانی یا ناراحت نیست. بنابراین وقتی به آینه نگاه می کنم، خودم – سلیا – [و] هم چنین از سوی دیگر ساریتا، نسخه بهتری از خودم را می بینم. او منی است که من سعی می کنم باشم.

۷۶ ۳

این متن عمدتاً در چه مورد است؟

- (۱) [این که] این دوقلوها چگونه رقابت می کنند
(۲) [این که] ساریتا چگونه آسیب دید
(۳) [این که] این دوقلوها از چه نظر شبیه و متفاوت هستند
(۴) [این که] سلیا در مورد ساریتا چه حسی دارد

۷۷ ۴

کلمه "totally" (کاملاً) در پاراگراف سوم به معنی "completely" است.

- (۱) به لحاظ جسمی
(۲) امیدوارم (که)؛ امیدوارانه
(۳) از نظر ذهنی؛ از نظر روحی
(۴) کاملاً

۷۸ ۲

سلیا و ساریتا از چه نظر شبیه هستند؟

- (۱) آن ها هر دو کلاه بر سر می گذارند.
(۲) آن ها هر دو ویولن می نوازند.
(۳) آن ها هر دو ماهی خوردن را دوست دارند.
(۴) آن ها هر دو موسیقی جاز را دوست دارند.

۶۷ ۳ معلم از بچه ها خواست که چشمانشان را ببندند و تجسم کنند

[که] روی ماه راه می روند.

- (۱) به یاد آوردن، به خاطر آوردن
(۲) ترجیح دادن
(۳) تصور کردن، تجسم کردن
(۴) توصیف کردن؛ شرح دادن

۶۸ ۲ اگر می خواهید که موفق شوید، باید برای خودتان تعدادی هدف

تعیین کنید و سپس برنامه هایی را تنظیم نمایید که چطور به آن ها برسید.

- (۱) مورد، نمونه
(۲) هدف
(۳) حقیقت، واقعیت
(۴) اثر، تأثیر

۶۹ ۱ دانشمندان می گویند که سیب ها در بیدار نگه داشتن مردم در

صبح از قهوه مؤثرتر هستند.

- (۱) مؤثر، کارآمد
(۲) جسمانی؛ فیزیکی
(۳) مثبت
(۴) ذهنی؛ روحی

۷۰ ۲ آن ها پیوندهایی را به یک ارائه دهنده خدمات اینترنت برقرار

می کنند و برای کاربرانشان دسترسی باز برای وب گردی کردن ارائه می دهند.

- (۱) کسب کردن، دست یافتن
(۲) موج سواری کردن
(۳) آویزان کردن، آویختن
(۴) خدمت کردن

توضیح: وب گردی کردن: "surf the Internet / Net"

ما در عصری زندگی می کنیم که مردم می توانند در کم تر از سه ساعت از این سو به آن سوی اقیانوس اطلس پرواز کنند. جاده های مستقیم در سراسر جهان شهری را به شهر [دیگر] متصل می کنند. با این وجود ۷۰۰۰ سال پیش، تنها راهی که مردم می توانستند از طریق [آن] از یک مکان به [مکانی] دیگر بروند، راه رفتن بود. در حدود ۵۰۰۰ [سال] پیش از میلاد مسیح، مردم به جای حمل کالاهایشان بر روی کمر یا سرهایشان، شروع به استفاده از الاغ ها و گاوها به عنوان حیوانات باربر کردند. پس از آن، ۱۵۰۰ سال بعد، اولین وسایل نقلیه چرخ دار در بین النهرین به وجود آمدند (اختراع شدند). از حدود [سال] ۱۵۰۰ میلادی، هنگامی که اروپاییان شروع به انجام سفرهای اقیانوسی بزرگ برای کاوش سایر [نقاط] جهان کردند، کشتی های دریانوردی [مخصوص] دریا [ها]ی پر عمق به سرعت در مدت زمان کوتاهی توسعه یافتند. در طول دهه ۱۷۰۰، نیروی بخار نقطه عطف دیگری را در حمل و نقل ثبت کرد. به زودی موتورهای بخار، کشتی ها و قطارها را سریع تر از [چیزی که] هر کس بتواند تصور کند، حرکت می دادند. در طول قرن بعد، اولین اتومبیل ها به جاده [ها] راه پیدا کردند و اولین ماشین های قابل پرواز (پرواز کننده) به سوی هوا [به حرکت] درآمدند.

۷۱ ۳ توضیح: طبق معنی جمله در جای خالی به فعل "to

"be" (بودن) نیاز داریم که شکل صحیح آن برای فاعل سوم شخص مفرد "way" (روش، راه) در زمان گذشته ساده "was" است.

۷۲ ۳ توضیح: بعد از "instead" از حرف اضافه "of" استفاده

می کنیم ولی "rather" با "than" به کار می رود.

دقت کنید: بعد از حروف اضافه به فعل ing دار نیاز داریم.

۷۳ ۴

- (۱) با قدرت
(۲) به شدت
(۳) به صورت متفاوتی
(۴) سریعاً، به سرعت

تابع سود به صورت یک سهمی رو به پایین است که بیشترین مقدار آن در رأس سهمی رخ می‌دهد. پس:

$$x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-12}{-6} = 2$$

$$\Rightarrow P(2) = -3(2)^2 + 12(2) - 5 = -12 + 24 - 5 = 7$$

۷۰ میلیون تومان = بیشترین سود \rightarrow هر واحد برابر ۱۰ میلیون تومان

۱ ۸۶

$$\text{شاخص بهای گوشت} = \frac{\text{مرغ} + \text{گوشت}}{\text{مرغ پایه} + \text{گوشت پایه}} \times 100 = \frac{(350 \times 25) + (80 + 10)}{(150 \times 25) + (50 \times 10)} \times 100$$

$$= \frac{8750 + 90}{3750 + 500} \times 100 = \frac{9550}{4250} \times 100 = 224.7$$

طبق جدول داده‌شده، نماتوپ برای سن علی برابر ۲۴ است.

۲ ۸۷

$$BMI = \frac{\text{وزن}}{(\text{قد})^2}$$

پس داریم:

توان دوم قد برحسب متر \times نماتوپ = وزن مطلوب برحسب کیلوگرم

$$= 24 \times (1/8)^2 = 24 \times 3/24 = 77/76 \approx 78$$

۱ ۸۸

$$\text{مجموع جمعیت بیکار و شاغل} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ بیکاری}$$

$$= \frac{5}{20+5} = \frac{5}{25} = \frac{1}{5} = 0.2$$

ابتدا میانگین تعداد کلمات در هر جمله از این کتاب را به

۲ ۸۹

دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{6+9+5+12+3+14+8+10+9+4+12+10}{12} = \frac{102}{12} = 8.5$$

در نتیجه داریم:

$$[(\text{میانگین تعداد کلمات} + \text{درصد کلمات}) \times \text{شاخص پایه}]$$

$$= [(8.5 + 8/5) \times 0.4] = [9.7] = 9$$

$$\bar{x} = \frac{1+1+2+3+4+6+11}{7} = \frac{28}{7} = 4$$

۱ ۹۰

$$\Rightarrow \bar{x} = \frac{4}{2} = 2$$

$$1, 1, 2, 3, 4, 6, 11 \Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{3}{2} = 1.5$$

میانه

$$\text{اختلاف خط فقر در دو روش} = 2 - 1.5 = 0.5$$

۲ ۹۱

حالات مختلف را باید در نظر بگیریم:

الف) اعدادی به صورت $57 \square$ که واضح است یکان این عدد یکی از ارقام ۱ تا ۹ غیر از ۵ و ۷ می‌توانند باشند که تعداد آن‌ها ۷ تا است.

ب) اعداد سه‌رقمی به صورت $\square \square 9$ یا $9 \square \square$ ، یکان اعداد، ارقام صفر تا ۹ به غیر از دهگان و صدگان خواهند بود. یعنی برای یکان ۸ انتخاب داریم و تعداد اعداد این دسته برابر است با:

$$1 \times 2 \times 8 = 16$$

ج) اعداد سه‌رقمی که صدگان آن‌ها از پنج بزرگ‌تر باشند (یکی از ارقام ۶، ۷ و ۸ یا ۹) که تعداد این اعداد این دسته برابر است با:

$$4 \times 9 \times 8 = 288$$

و در نهایت طبق اصل جمع تعداد کل حالات برابر است: $7 + 16 + 288 = 311$

۷۹ ۱ کدام یک [از این‌ها] یک تفاوت این دوقلوها است؟

۱) ساریتا بارزاده‌تر است. ۲) سلیا موی کوتاه‌تری دارد.

۳) ساریتا لیخند بزرگ‌تری دارد. ۴) سلیا چشمان تیره‌تری دارد.

۸۰ ۴ سلیا می‌خواهد مثل ساریتا باشد چون که او

۱) به استعدادهای ساریتا حسادت می‌کند

۲) فکر می‌کند ساریتا زیباتر است

۳) می‌خواهد ویولن‌زن بهتری باشد

۴) نگرش ساریتا را تحسین می‌کند

ریاضیات

۴ ۸۱

$$\begin{aligned} D_f &= \{2, 3, -4, 1\} \\ D_g &= \{1, -4, 2, 5\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \{2, -4, 1\} \end{aligned}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = (D_f \cap D_g) - \{x | g(x) = 0\} = \frac{g(2)=0}{g(x)} \{2, -4, 1\} - \{2\} = \{-4, 1\}$$

$$\Rightarrow \frac{f}{g} = \{(-4, \frac{0}{-3}), (1, \frac{3}{2})\} = \{(-4, 0), (1, \frac{3}{2})\}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = D_f \cap D_g - \{x | g(x) = 0\}$$

$$\begin{aligned} D_f: x+2 > 0 &\Rightarrow x > -2 \\ D_g: x^2-1 \neq 0 &\Rightarrow x^2 \neq 1 \Rightarrow x \neq \pm 1 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow D_f \cap D_g = (-2, +\infty) - \{-1, 1\} \quad (*)$$

$$g(x) = 0 \Rightarrow \frac{x-3}{x^2-1} = 0 \Rightarrow x = 3 \quad (**)$$

$$(*), (**) \Rightarrow D_{\frac{f}{g}} = ((-2, +\infty) - \{-1, 1\}) - \{3\}$$

$$= (-2, +\infty) - \{-1, 1, 3\}$$

پس دامنهٔ این تابع، شامل ۲ عدد طبیعی ۱ و ۳ نیست.

۸۲ ۳ نمودار تابع $f+g$ ، خط $y=x$ است. پس داریم:

$$(f+g)(x) = f(x) + g(x) = -x^2 + g(x) = x \Rightarrow g(x) = x + x^2$$

۱ ۸۴

$$\text{می‌دانیم: } \text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases} \text{ و } |x| = \begin{cases} x & x \geq 0 \\ -x & x < 0 \end{cases}$$

$$(f \times g)(x) = f(x) \times g(x) = \text{sign}(x) \times |x| = \begin{cases} 1 \times x & x > 0 \\ 0 \times x & x = 0 \\ -1 \times -x & x < 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ x & x < 0 \end{cases} \Rightarrow (f \times g)(x) = x$$

$$\text{درآمد: } R(x) = -3x^2 + 14x$$

$$\text{هزینه: } C(x) = 2x + 5$$

$$\Rightarrow P(x) = R(x) - C(x)$$

$$= -3x^2 + 14x - (2x + 5) = -3x^2 + 14x - 2x - 5 = -3x^2 + 12x - 5$$

۴ ۸۵

روش دوم:

$$A: 3 \Rightarrow n(A) = \left[\frac{2^0}{3} \right] = 6$$

$$B: 4 \Rightarrow n(B) = \left[\frac{2^0}{4} \right] = 5$$

$$A \cap B: 12 \Rightarrow n(A \cap B) = \left[\frac{2^0}{12} \right] = 1$$

$$n(M) = n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B) = 6 + 5 - 1 = 10$$

$$P(M) = \frac{n(M)}{n(S)} = \frac{10}{20} = \frac{1}{2}$$

۹۸ ۴ از آن جا که در بین داده‌ها، داده دور افتاده وجود دارد (عدد ۱۲۰۷)، بنابراین برای توصیف این داده‌ها از میانه به عنوان معیار گرایش به مرکز و از دامنه میان چارکی به عنوان معیار پراکندگی استفاده می‌شود.

۹۹ ۴ با توجه به نمودار داریم:

$$\sigma + \bar{x} = 14/5 \quad \bar{x} = 12 \Rightarrow \sigma + 12 = 14/5 \Rightarrow \sigma = 14/5 - 12 = 2/5$$

$$\sigma^2 = (2/5)^2 = 4/25$$

$$\frac{\text{مجموع مجزورات تفاضل میانگین از داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} = \frac{A}{6} \Rightarrow 6/25 = \frac{A}{6} \Rightarrow A = 60 \times 6/25 = 375$$

$$P(A) = \frac{4 \times 3 \times 2}{4^3} = \frac{6}{16} = \frac{3}{8}$$

۱۰۰ ۲ «فهم مسئله» \Leftarrow گام اول (بیان مسئله)

مرتب کردن داده‌ها \Leftarrow گام چهارم (تحلیل داده‌ها)

روش نمونه‌گیری \Leftarrow گام دوم (طرح و برنامه‌ریزی)

$$\text{مجموع فراوانی‌ها} = 9 + 7 + 8 + 3 = 27$$

$$D \text{ زاویه } = \frac{3}{9} \times 360^\circ = \frac{360^\circ}{9} = 40^\circ$$

۱۰۲ ۲ نمودار حبابی شامل ۳ متغیر است. پس زاویه بین شعاع‌ها در نمودار راداری برابر $120^\circ = \frac{360^\circ}{3}$ است.

۱۰۳ ۳

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{ریاضی} = \frac{100}{100} \times 18 = 18 \\ \text{فیزیک} = \frac{80}{100} \times 20 = 16 \\ \text{شیمی} = \frac{50}{100} \times 19 = 9.5 \\ \text{ادبیات} = \frac{90}{100} \times 20 = 18 \\ \text{زبان} = \frac{100}{100} \times 19 = 19 \end{array} \right.$$

$$\text{معدل شیرین} = \frac{18 + 16 + 9.5 + 18 + 19}{5} = \frac{80.5}{5} = 16.1$$

$$\text{معدل شیدا} = \frac{18 + 20 + 19 + 19 + 20}{5} = \frac{96}{5} = 19.2$$

$$\text{اختلاف معدل} = 19.2 - 16.1 = 3.1$$

۱۰۴ ۲ بررسی عبارت‌ها:

(الف) تقریباً نیمی از داده‌ها بزرگ‌تر از ۳ می‌باشند. (نادرست است.)

(ب) دامنه میان چارکی برابر با $8 - 2 = 6$ می‌باشد. (نادرست است.)

(پ) تقریباً $\frac{1}{4}$ داده‌ها بین $Q_1 = 2$ تا میانه یعنی $Q_2 = 3$ قرار دارند. (درست است.)

۹۲ ۳ ابتدا سه حرف دیگر از ۶ حرف باقی‌مانده انتخاب می‌کنیم،

سپس این ۳ حرف را با حرف n جایگشت می‌دهیم:

$$\left(\frac{6}{3} \right) \times 4! = 20 \times 24 = 480$$

۹۳ ۳ روش اول:

$$\text{احتمال به دنیا آمدن ۳ نفر در یک فصل خاص} = \left(\frac{1}{4} \right)^3 = \frac{1}{4^3}$$

$$\text{احتمال به دنیا آمدن ۳ نفر در یک فصل از سال} = 4 \times \frac{1}{4^3} = \frac{1}{4^2} = \frac{1}{16}$$

روش دوم:

$$n(A) = \frac{4}{4} \times \frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4}$$

$$n(S) = 4 \times 4 \times 4 \Rightarrow P(A) = \frac{4}{4^3} = \frac{1}{16}$$

۹۴ ۴

$$S = \{(د, د, د), (د, د, پ), (د, پ, د), (پ, د, د), (د, د, د), (د, پ, د), (پ, د, د), (د, د, پ)\} \Rightarrow n(S) = 2 \times 2 \times 2 = 8$$

پیشامد A که تعداد فرزندان دختر بیش‌تر باشد:

$$A = \{(د, د, د), (د, د, پ), (د, پ, د), (پ, د, د)\} \Rightarrow n(A) = 4$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$$

۹۵ ۳

$$\begin{cases} P(A) = 2P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{1}{2}P(A) \\ P(B) = 2P(C) \Rightarrow \frac{1}{2}P(A) = 2P(C) \Rightarrow P(C) = \frac{1}{4}P(A) \end{cases}$$

$$P(A) + P(B) + P(C) = 1$$

می‌دانیم:

$$P(A) + \frac{1}{2}P(A) + \frac{1}{4}P(A) = 1 \Rightarrow \left(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{4}\right)P(A) = 1$$

$$\Rightarrow \left(\frac{4+2+1}{4}\right)P(A) = 1 \Rightarrow \frac{1}{4}P(A) = 1 \Rightarrow P(A) = \frac{1}{4} = \frac{6}{24} = \frac{1}{6}$$

۹۶ ۳

$$n(S) = \binom{14}{3} = \frac{14!}{3!11!} = \frac{14 \times 13 \times 12 \times 11!}{3 \times 2 \times 1 \times 11!} = 14 \times 13 \times 2$$

$$n(A) = \binom{5}{1} \binom{9}{2} \quad \text{باید ۱ قطعه خراب و ۲ قطعه سالم باشند:}$$

$$= 5 \times \frac{9!}{2!7!} = 5 \times \frac{9 \times 8 \times 7!}{2 \times 7!} = 5 \times 36$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{5 \times 36}{14 \times 13 \times 2} = \frac{45}{91}$$

۹۷ ۱ روش اول:

$$S = \{1, 2, 3, \dots, 20\} \Rightarrow n(S) = 20$$

$$3 \text{ اعداد بخش پذیر بر } 3 = \{3, 6, 9, 12, 15, 18\}$$

$$4 \text{ اعداد بخش پذیر بر } 4 = \{4, 8, 12, 16, 20\}$$

پیشامد M که در آن عدد انتخابی بر ۳ یا ۴ بخش پذیر باشد

$$= \{3, 6, 9, 12, 15, 18, 4, 8, 16, 20\} \Rightarrow n(M) = 10$$

۱۱۳ ۳

$$\rightarrow \begin{cases} 10,000,000 - 8,500,000 = 1,500,000 \\ 1,500,000 \times \frac{30}{100} = 450,000 \text{ تومان} \\ 8,500,000 - 6,000,000 = 2,500,000 \\ 2,500,000 \times \frac{20}{100} = 500,000 \text{ تومان} \\ 6,000,000 - 4,000,000 = 2,000,000 \\ 2,000,000 \times \frac{10}{100} = 200,000 \end{cases}$$

(الف)

$$\text{مانده خالص سالیانه} = (10,000,000 \times 12) - (1,150,000 \times 12) \\ = 106,200,000 \text{ تومان}$$

(ب)

$$\text{تومان} = 450,000 + 500,000 + 200,000 = 1,150,000$$

۱۱۴ الف عواملی که در گذشته مانع گسترش تجارت بین الملل می شدند، عبارتند از:

- ۱) موانع قانونی، نامنی و ضعف دولت ها
- ۲) هزینه های تجارت

یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به منابع و عوامل تولید از دلایل روی آوردن کشورها به تجارت بین الملل می باشد.

ب) تاجر یا بازرگان به کسی اطلاق می شود که شغلش خرید محصول در مرکز تولید و فروش آن در بازارها و مناطق مصرف بین المللی است.

ج) هرگاه توان تولیدی یک کشور را نسبت به خودش و در همان کشور مورد بررسی قرار دهیم، در واقع مزیت نسبی را مورد مطالعه قرار داده ایم، مثلاً زمانی که می گوئیم در ایران تولید چرم نسبت به تولید لوازم برقی دارای مزیت است، همین مورد را بررسی کرده ایم.

۱۱۵ توجه به زیرساخت ها و سرمایه گذاری در مناطق محروم کشور از جمله سیاست های توسعه ای به شمار می رود.

۱۱۶ الف بودجه، برنامه کوتاه مدت یک ساله است.

ب) در کشور ما، به موجب اصل ۵۲ قانون اساسی، بودجه سالانه کل کشور توسط دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می شود. ج) سند تفریغ بودجه تفاوت ارقام پیش بینی شده با مخارج واقعی محقق شده و درآمدهای واقعی وصول شده را بررسی می نماید و دستیابی به اهداف و نیز پایبندی و یا عدم پایبندی دستگاهها به تکالیف بودجه را مشخص می سازد.

۱۱۷ الف بهترین راه استقراض، قرض گرفتن از مردم از طریق فروش اوراق مشارکت و بدترین آن، استقراض از نظام بانکی و بانک مرکزی می باشد.

ب) آن چه را مالیات بر آن وضع می شود، پایه مالیاتی می نامند و پرداخت کننده مالیات را مؤدی مالیات گویند.

مالیات مستقیم	{	مالیات بر درآمد
		مالیات بر دارایی و ثروت
		مالیات (ج)
مالیات غیرمستقیم	{	مالیات بر نقل و انتقالات دارایی
		حقوق و عوارض گمرکی
		عوارض
		مالیات بر فروش

۱۰۵ ۳

$$\angle C = 36^\circ - (108^\circ + 98^\circ + 100^\circ) = 36^\circ - 306^\circ = 54^\circ$$

$$\frac{54}{36} = \frac{x}{120} \Rightarrow x = \frac{54 \times 120}{36} = 180$$

۱۰۶ ۱

$$\gamma = \frac{A}{B} = \frac{\text{مساحت}}{\text{مساحت}} = \frac{\pi r_A^2}{\pi r_B^2}$$

$$\Rightarrow \left(\frac{r_A}{r_B}\right)^2 = \gamma \Rightarrow \frac{r_A}{r_B} = \sqrt{\gamma}$$

۱۰۷ ۳

$$\frac{36^\circ}{n} = 72^\circ \Rightarrow n = \frac{36^\circ}{72^\circ} = \frac{36 \times 10}{72 \times 2} = 5$$

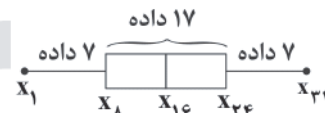
۱۰۸ ۲

نمودار هیستوگرام و بافت نگاشت نام دیگر نمودار مستطیلی هستند که کاربرد آن ها در بررسی داده های کمی فاصله ای است در حالی که نمودار نقطه ای یا میله ای برای بررسی داده های کمی نسبتی و داده های کیفی مناسب است.

۱۰۹ با توجه به این که ۳۱ داده داریم، میانه داده ها

$$\text{داده } (16) = \frac{(31+1)}{2} = 16 \text{ آمار، چارک اول، داده } 18 \text{ آمار و چارک سوم، داده } 24 \text{ آمار است}$$

و نمودار جعبه ای به صورت زیر است:

برای به دست آوردن میانگین کافی است تعداد داده های هر قسمت را در میانگین آن قسمت ضرب کنیم، سپس اعداد حاصل را با هم جمع و در آخر حاصل را بر تعداد کل داده ها تقسیم کنیم:

$$\text{میانگین کل} = \frac{(7 \times 15) + (7 \times 20) + (7 \times 18)}{31} \\ = \frac{105 + 140 + 126}{31} = \frac{371}{31} \approx 12$$

بنابراین میانگین داده ها برابر ۱۲/۷ است.

۱۱۰ کاربرد نمودار راداری یا عنکبوتی، عبارت است از:

- ۱) بررسی و مقایسه چند مشاهده آماری
- ۲) بررسی داده های دورافتاده
- ۳) بررسی شباهت مشاهده ها به یکدیگر

اما موارد «ب» و «د» از جمله ویژگی های نمودار نقطه ای هستند.

بنابراین سه مورد از موارد فوق در ارتباط با نمودار راداری صحیح است.

اقتصاد

۱۱۱ دولت با اعمال سیاست های تثبیت اقتصادی، تقاضای کل

اقتصاد را در کوتاه مدت مدیریت و تنظیم می نماید.

۱۱۲ انرژی نیز جزء کالاهایی است که با ارزش پایین تر و ارزان

ارزش گذاری می شود.

۱۲۶ ۲ نمونه‌های هم‌وزن با ترکیب دو رکن «مستفعلن فعولن»:

ای باد بامدادی (_ _ U _ U _) / آتش نمی‌نشام (_ _ U _ U _)
در خانه‌ام نمادم (_ _ U _ U _) / این شیشه را شکستی (_ _ U _ U _)

بررسی سایر نمونه‌ها:

دیشب تو کجا بودی (_ _ U _ U _ : مفعول مفاعیلن)
از عشق گریزانم (_ _ U _ U _ : مفعول مفاعیلن)
فرسوده شدم دیگر (_ _ U _ U _ : مفعول مفاعیلن)
دیدم تو را در گوشه‌ای (_ _ U _ U _ : مستفعلن مستفعلن)

۱۲۷ ۱

نیلست	ز	ما	م	کا	م	دل	در	ک	ف	ا	خ	ت	یا	ر	من
-	U	-	U	-	U	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-
گر	ن	آ	جل	ف	را	ر	سد	زیر	ه	م	وا	ز	ها	ن	مش
-	U	-	U	-	U	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-
	مفتعلن		مفتعلن		مفاعیلن		مفتعلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) _ _ U _ U _ _ _ (مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن)
(۳) _ _ U _ U _ _ _ (فعلاّت فاعلاتن فعلاّت فاعلاتن)
(۴) _ _ U _ U _ _ _ (مفتعلن مفتعلن فاعلن)

۱۲۸ ۱ وزن درست بیت‌ها:

(الف) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (ب) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن
(ج) مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن (د) مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن
وزن گزینه (۳): مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
(۲) فعولن فعولن فعولن فعولن
(۴) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

۱۳۰ ۴ در این بیت، مصراع دوم مصداق و مثالی برای مصراع اول است
که آن را «اسلوب معادله» می‌نامیم:
اسلوب معادله: پیری / از گرانی غفلت ایمن نبودن = وقت سحرها / خواب
گران همی دادن

۱۳۱ ۳ عبارت سؤال، معرّف «میرزا محمّدصادق امیری فراهانی»
(ادیب الممالک) است.

۱۳۲ ۳ انتشار روزنامه «نسیم‌شمال» به سال‌های اول مشروطه باز می‌گردد.
بیت سؤال سروده «میرزاده عشقی» است.

۱۳۴ ۴ اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت،
میرزا آقا تبریزی بود که چند نمایش‌نامه کوتاه تألیف کرد. این نمایش‌نامه‌ها به
سبب انتشار بخشی از آن‌ها در صدر مشروطه، تنها نمونه ادبیات نمایشی در
این دوره محسوب می‌شود. زبان آن‌ها مانند نثر داستانی قبل از مشروطه ساده،
روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم است.

۱۳۵ ۲ قائم مقام فراهانی با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین
برد و مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و
ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت و موجب اقبال عامه به
نثر گردید. عبارات کوتاه او نیز گاه موزون و مسجع‌اند.

۱۱۸ ۴ بررسی عبارت‌ها:

(الف) تجارت بین‌الملل برای تمامی کشورها و مؤسسات و افراد می‌تواند سودآور
باشد ولی الزاماً سودآور نیست.

(ب) در نتیجه تجارت بین‌الملل، تولیدکنندگان داخلی به منظور رقابت با
تولیدکنندگان خارجی به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار می‌شوند.
(ج) کاملاً درست است، زیرا کالاهای خارجی در صورتی وارد می‌شوند که
ارزان‌تر و مرغوب‌تر باشند.

(د) روابط اقتصادی بین کشورها تنها به تجارت بین‌الملل محدود نمی‌شود و
شامل مهاجرت نیروی کار و حرکت سرمایه از نقطه‌ای از دنیا به نقطه‌ای دیگر
که وضع بهتری دارد نیز می‌شود.

۱۱۹ ۱ (الف) بررسی مزیت‌های مطلق و نسبی در کشورها برای کمک

به حضور آن‌ها در عرصه‌های جهانی و اقتصاد بین‌المللی می‌باشد و این در
حالی است که این دو مفهوم در هر زندگی جمعی اعم از شهری، منطقه‌ای و
جهانی مطرح است و خانواده یا کشور را به «تک‌محصولی شدن» سوق می‌دهد.
(ب) مزیت مطلق برای بررسی مزیت میان کالاهای تولیدشده در دو کشور و
مزیت نسبی برای بررسی مزیت کالاهای تولیدشده نسبت به هم در داخل یک
کشور می‌باشد، بنابراین وجه تمایز این دو مفهوم «مرزهای جغرافیایی»
شناخته می‌شود.

نکته: توجه شود که برتری در کیفیت و تعداد با توجه به عوامل تولید یکسان
از دلایل داشتن یا نداشتن مزیت‌های مطلق و نسبی می‌باشد.

۱۲۰ ۴ امروزه دولت‌ها در عرصه اقتصاد علاوه بر حفظ نظم و امنیت،

وظایفی نظیر هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه پایدار اقتصادی، ایجاد
اشتغال، فقرزدایی، کاهش نابرابری و توزیع عادلانه درآمد و ثروت، مقابله با
تورم، حفظ ثبات اقتصادی و ... را بر عهده دارند.

علوم و فنون ادبی

۱۲۱ ۳ کم‌توجهی شاعران کوچه و بازار به آرایه‌های ادبی از

«ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی» است.

۱۲۲ ۴ در سبک هندی واژگانی مانند «سفال، بخیه و پل» که به

ترتیب در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) آمده‌اند و تا پیش از سبک هندی کم‌تر در
شعر راه داشتند، رواج یافت.

۱۲۳ ۲ تلمیح (بیت «ج»): اشاره به این‌که باد تحت فرمان حضرت

سلیمان (ع) بود.

حسن آمیزی (بیت «د»): زندگانی تلخ

حسن تعلیل (بیت «الف»): علت فرسوده و خمیده شدن قامت آن است که در
کمین راحت مرگیم.

اسلوب معادله (بیت «ب»): سفر کردن ز خویش / ناقصان / کامل شدن =
هوا گرفتن / بخار / ابر بهاران شدن
تشبیه (بیت «ه»): ما انسان‌ها به مور

۱۲۴ ۱ برخلاف آن‌چه در گزینه (۱) آمده، نثر ساده در سبک هندی

با نثر مرسل در سبک خراسانی مانند تاریخ بلعمری تفاوت دارد. در نثر ساده این
دوره لغات و ترکیبات عربی و اشاره به آیات و احادیث و درآمیختگی شعر و نثر
کم نیست.

۱۲۵ ۳ «عین‌الحیات» اثری است از علی بن حسین واعظ کاشفی با

نثر مرسل در دوره هندی که در آن به موضوع عرفان پرداخته شده است.

۱۴۶ ۳ نوع فعل در عبارت سؤال و گزینه (۳)، فعل امر دوم شخص جمع، معادل «پیرستید» است.

نوع فعل در سایر گزینه‌ها:

(۱) مضارع اخباری، معادل «می‌پیرستید». (خوانش دیگر پایان بیت به صورت «مهرپرستید» و به معنی «مهرپرست هستید» است.)
(۲ و ۴) ماضی ساده، معادل «پرستش کرد».

۱۴۷ ۴ در سده‌های پنجم و ششم، در شمال غرب ایران دسته‌ای از شاعران ظهور کردند که کار آنان در ادب فارسی، تارگی داشت و خاقانی جزو این دسته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) تو خامش جو گشتی کس امروز نیست
قافیه دوم قافیه اصلی

نوازنده ساز جان‌سوز کیست؟

قافیه دوم قافیه اصلی

(۳) هر چه‌شان دور دارد از در دوست
قافیه دوم قافیه اصلی

گر بهشت است خاک بر سر اوست
قافیه دوم قافیه اصلی

(۴) ای منور ز تو نجوم جلال
قافیه دوم قافیه اصلی

وی مقرر به تو رسوم کمال
قافیه دوم قافیه اصلی

۱۴۹ ۳ در واژگان قافیه باید شکل نوشتاری حروف قافیه یکسان باشد. واژه‌های «قفس» و «قصص» از نظر آوایی هم‌قافیه هستند، اما چون شکل نوشتاری آن‌ها متفاوت است، قافیه کردن آن‌ها درست نیست.

۱۵۰ ۲ ردیف: را / واژگان قافیه: «دعا» و «گدا» / حرف اصلی: مصوت بلند «ا» / قاعده: (۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ردیف: را / واژگان قافیه: «جام» و «ایام» / حروف اصلی: «ام» / قاعده: (۲)

(۳) ردیف: — / واژگان قافیه: «گوش» و «فراموش» / حروف اصلی: «وش» / قاعده: (۲)

(۴) ردیف: بروم / واژگان قافیه: «ملاط» و «سلامت» / حروف اصلی: «ت» / قاعده: (۲)

جامعه‌شناسی

۱۵۱ ۱ جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو ← رونق بخشیدن به اقتصاد تسلیحاتی کشورهای توسعه‌یافته صنعتی
وقوع دو جنگ جهانی ← خطا بودن نظریه کنت

پس از فروپاشی بلوک شرق ← انتقال جنگ از کشورهای غربی به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی که در دوران استعمار، تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند

۱۵۲ ۳ در نیمه دوم قرن بیستم با روشن شدن این‌که علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت. آشکار شد علم تجربی غربی تنها تفسیر ممکن از جهان طبیعت نیست، بلکه تفسیرهای متناسب با فرهنگ‌های دیگر نیز می‌تواند وجود داشته باشد.

جامعه‌شناسان قرن نوزدهم روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند.

در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

۱۳۶ ۳ در سال‌های انقلاب مشروطه در نشر فارسی دگرگونی‌هایی به‌وجود می‌آید که نشر را به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق می‌دهد؛ از آن جمله می‌توان به رواج و گسترش روزنامه، روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی بر اثر ارتباط با ادبیات اروپا و تغییر مخاطب نوشته‌ها اشاره کرد.

۱۳۷ ۴ گزینه (۴) به مثل معروف «جواب الاحمق السکوت» اشاره دارد.

تقطیع گزینه (۱):

ام	شب	ک	خ	ضو	ر	یا	ر	جا	نف	رو	زست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-	U
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-	U
بخ	تم	پ	خ	لا	ف	دش	م	نالا	پپ	رو	زست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-	U
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-	U

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

۱۳۹ ۳

گر	ب	م	ث	دیر	تر	ز	خا	ب	ب	خ	زد
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U
صبح	ذ	را	رو	ز	چا	شت	گا	ه	ب	را	ید
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول فاعلن مفعول فاعلن (۲) مفعول مفاعیل مفعول مفاعیل
(۴) مفعول مفعول فاعلن

۱۴۰ ۱

با	ور	م	کن	ک	صو	ز	ت	او	عق	ل	من	ب	برد
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
عق	ل	م	نالا	ب	بر	د	ک	صو	رت	ن	گا	ر	اوست
-	U	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
-	U	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U

۱۴۱ ۴ گسترش عرفان و مضامین صوفیانه، مربوط به قلمرو فکری سبک «عراقی» است.

۱۴۲ ۴ برخلاف گزینه (۴)، آمیختگی شعر با عرفان، سادگی بیان و قدرت عواطف و عمق افکار و اندیشه‌هایی را که موضوع شعر فارسی بود، افزایش داد.

۱۴۳ ۲ «ساختگی» در این گزینه در معنی «تصنعی» و در عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها در معنی «آمادگی» به کار رفته است.

۱۴۴ ۲ «رواج هجو در شعر» یکی از ویژگی‌های فکری اشعار قرن پنجم و ششم است که در گزینه (۲) مورد اشاره قرار نگرفته است. موضوع گزینه (۲) «دعوت به شادمانی» و نیز «مدح و ستایش صاحبان قدرت» است.

۱۴۵ ۳ مفهوم گزینه (۳): ستایش مال و دعوت به ثروت‌اندوزی از ویژگی‌های فکری شاعران قرن‌های ۵ و ۶ از جمله سنایی غزنوی، بدبینی نسبت به دنیا و دل‌پریدن از وابستگی‌های دنیایی بوده است؛ بنابراین بیتی با موضوع «ستایش مال» با اندیشه‌های سنایی هم‌خوانی ندارد.

سرمایه‌داران با وجود آسیب‌هایی که می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به افشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند.

نخستین بحران اقتصادی، در سال ۱۸۲۰ میلادی در انگلستان به وجود آمد اما مهم‌ترین آن‌ها در فاصله بین دو جنگ جهانی، یعنی سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ میلادی اتفاق افتاد.

۱۵۹ ۴ در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود و شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد. برخی چالش‌ها مربوط به لایه‌های سطحی تر و برخی مربوط به لایه‌های عمیق تر فرهنگ‌اند. سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری در مجموع، عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن را تشکیل می‌دهند. تمامی چالش‌های جهانی، از این لایه هویتی برمی‌خیزند، ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید.

جریان‌های پست‌مدرن به دنبال افول روشنگری پدید آمدند.

۱۶۰ ۳ در نگاه اساطیری، طبیعت ماده خام نیست، بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.

در نگاه توحیدی، طبیعت و هر چه در آن است، آیات و نشانه‌های خداوندند، همه موجودات طبیعی به تسبیح خداوند مشغول‌اند و به سوی او بازمی‌گردند.

فرهنگ مدرن، طبیعت را ماده خام و بی‌جان می‌داند. در این فرهنگ، انسان بر این گمان است که با تسخیر طبیعت و تصرف آن، می‌تواند تمامی مسائل و مشکلات خود را حل کند.

۱۶۱ ۴ در رویکرد تبیینی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود. بنابراین روش مطالعه آن‌ها نیز یکسان انگاشته می‌شود. روش مطالعه جامعه، همان روشی است که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می‌شود. همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد، لذا در این رویکرد هدف جامعه‌شناسی نیز همانند هدف علوم طبیعی است.

۱۶۲ ۴ بررسی عبارت نادرست:

ب) انسان در زندگی اجتماعی با مسائل و مشکلات زیادی مواجه می‌شود؛ مسائلی مانند ناامنی، ترافیک، اعتیاد، آلودگی هوا، بحران آب، بیکاری، فقر، نابرابری، قانون‌گریزی، بحران هویت، بحران اخلاقی، بحران آگاهی و ... همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، این مشکلات را می‌شناسند و برای حل برخی از آن‌ها راهکارهایی پیشنهاد می‌دهند. اما افرادی که درباره این مسائل شناخت علمی دارند، از شناخت دقیقی برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.

۱۶۳ ۲ موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است. هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.

علوم انسانی به دلیل این‌که به فهم معانی کنش‌های انسان‌ها می‌پردازند، «علوم تفهیمی» نامیده می‌شوند.

دانش عمومی برای زندگی اجتماعی، مانند هوا برای انسان است.

۱۵۳ ۴ اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی آنان نبود، بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.

قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. آنان با اتکا به این قدرت، می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند و ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف و ساختارهای اجتماعی جدیدی ایجاد کنند. مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غربگرا بی‌معنا یا منفور بود و در مقابل، به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند.

بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.

۱۵۴ ۱ نظریه «جنگ تمدن‌ها» که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد. هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند. از نظر او در این مرحله، رقابت‌ها و درگیری‌ها، بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت - ملت‌ها) به وقوع خواهد پیوست و در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

۱۵۵ ۴ بحران اقتصادی در صورتی‌که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

طی قرن بیستم، نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد، بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی، به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.

۱۵۶ ۳ غرب متجدد زمانی با جهان اسلام روبه‌رو شد که قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، با وجود رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند و عالمان دینی، اغلب براساس ضرورت حفظ امنیت با آن‌ها تعامل می‌کردند.

۱۵۷ ۱ در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داورهای ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد. (علم سکولار پیامد روشنگری مدرن است.)

درهم ریختن نظم پیشین به بهانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی انجام شد؛ اما در عمل، این کشورها هم‌چنان در جایگاه کشورهای پیرامونی و استعمارزده باقی ماندند. این مسئله باعث اعتراض برخی از نخبگان غربگرای این کشورها شد. نخبگان غربگرای که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند. این گروه تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی بودند. این نسل با عنوان روشنفکران چپ کشورهای اسلامی شناخته می‌شود.

بحران زیست‌محیطی ابتدا در حوزه رابطه انسان با طبیعت قرار داشت، ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر نیز سرایت کرد و به آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی هم‌چون مهاجرت، حاشیه‌نشینی و فقر منجر شد.

۱۵۸ ۴ برخی از متفکران، بحران‌های زیست‌محیطی را مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم دانسته‌اند.

بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا، هر دو هویت اقتصادی دارند ولی از جهاتی با یکدیگر متفاوت‌اند.

۱۶۴ ۳ نمودار (ج):

در این دیدگاه تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید، ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید.

نمودار (الف):

برخی از کنش‌های انسان‌ها، اجتماعی‌اند. علوم انسانی، کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند، ولی علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند.

نمودار (ب):

همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند.

۱۶۵ ۳ علوم اجتماعی نیز با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به

انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. البته به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

زندگی اجتماعی انسان به دلیل این‌که ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.

۱۶۶ ۱ ما حتی اگر درباره علوم طبیعی اطلاعات چندانی نداشته

باشیم، می‌پذیریم که این علوم خوب هستند و نتایج سودمندی دارند.

مثال: پل جاودانه‌ها، هانگ‌شانگ چین.

اقتصاد به کنش‌های اقتصادی هم‌چون تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات می‌پردازد.

قانون علیت می‌گوید هر پدیده طبیعی، انسانی و اجتماعی علتی دارد و خود به خود، اتفاقی در جهان رخ نمی‌دهد.

امروزه رشته‌های علوم پایه مانند فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی و ... که مادر دانش‌های فنی مهندسی، پزشکی و ... محسوب می‌شوند، مهجور مانده‌اند و در انتخاب رشته، جزء اولین انتخاب‌ها قرار نمی‌گیرند.

۱۶۷ ۲ انسان‌ها برخلاف پدیده‌های طبیعی، آگاهانه عمل می‌کنند و

عملشان معنادار است. آن‌ها در شرایط گوناگون، رفتارهای متفاوتی از خود نشان می‌دهند؛ به همین دلیل کنش انسان را نمی‌توان فقط با روش تجربی تحلیل کرد، زیرا اگرچه حس و تجربه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند، اما روش تجربی توان فهم معانی کنش انسان‌ها را ندارد. مثال بیان‌شده در صورت سؤال بیانگر رفتارهای مختلف انسان‌ها در شرایط گوناگون است که روش تجربی برای تحلیل آن کافی نیست.

مشکلات و مسائل اجتماعی، آن‌چنان‌که به نظر می‌رسند، بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما نیستند و این‌گونه نیست که فقط افراد خاصی بتوانند بر آن‌ها تأثیر بگذارند.

۱۶۸ ۱ اگر جامعه را هم‌چون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی

انسانی ندانیم، یعنی آن را واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت، اداره می‌شود، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم.

جامعه‌شناسی تبیینی همان جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است و پوزیتیویسم به معنی وحدت روش علوم است.

جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه را صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند.

۱۶۹ ۳ حس و تجربه (نگاه از بیرون) روش جامعه‌شناسی تبیینی می‌باشد.

هدف جامعه‌شناسی تبیینی، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی است. موضوع جامعه‌شناسی تبیینی: پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی هستند.

اگر جامعه را هم‌چون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم.

۱۷۰ ۳ گاهی میان «دانش عمومی» و «دانش علمی» یک جهان

اجتماعی، تعارض‌هایی پدید می‌آید. اعضای جهان اجتماعی، برای حل این تعارض‌ها، تلاش می‌کنند. تعارض‌ها، گاهی با رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاهی با طرح ایده‌های جدید حل می‌شوند.

ما انسان‌ها با تولد و ورود به جهان اجتماعی، با دیگرانی که در همان جهان اجتماعی زندگی می‌کنند، در مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها سهیم و شریک می‌شویم. این دانش را دانش عمومی می‌نامند.

وقتی درباره موضوعی، دانش علمی قابل توجهی فراهم می‌شود، علم ویژه‌ای شکل می‌گیرد.

۱۷۱ ۳ به دلیل اهمیتی که اسلام برای عقل و عقلانیت قائل است،

جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آن‌ها را نپذیرفت. قرآن کریم فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند.

هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آن‌ها مهم باشد، دوام می‌آورد. هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

۱۷۲ ۲ جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی

دیگر را تحرک اجتماعی می‌گویند.

منظور از موقعیت اجتماعی، جایگاهی است که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.

ما با شناخت موقعیت اجتماعی فرد، درباره او اطلاعاتی به دست می‌آوریم. با گذر زمان، افراد به گونه‌ای فعال با محیط اجتماعی خود برخورد می‌کنند، هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند و متناسب با این هویت اجتماعی جدید، از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند.

۱۷۳ ۳ اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های

خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و دادوستد داشته باشد و در محدوده هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند.

هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آن‌ها مهم باشد، دوام می‌آورد.

فلسفه و منطق

۱۸۱ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مسئله شناخت و میزان انطباق آن با واقعیت مورد توجه دانشمندان پیش از سقراط قرار گرفته بود.
- (۲) هراکلیتوس علاوه بر حس به عقل هم اهمیت می‌داد.
- (۳) افرادی مانند سهروردی که برای شناخت شهودی و قلبی اعتبار قائل هستند را ما هم چنان فیلسوف می‌دانیم.

۱۸۲ ۱ فلاسفه‌ای که مطابق متن کتاب به طور قطع تجربه‌گرا هستند: اوگوست کنت، فرانسیس بیکن، جان لاک، ویلیام جیمز، هانری برگسون

۱۸۳ ۱ بررسی عبارت‌ها: نادرست:

- (ب) ویلیام جیمز تحصیلاتش را در سوئیس، آلمان، انگلستان و فرانسه انجام داد.
- (ج) هانری برگسون در فلسفه، ریاضیات و روان‌شناسی مطالعه کرد.
- (د) دکارت ریاضی‌دان بزرگی محسوب می‌شد.

۱۸۴ ۲ امری که قابل بررسی تجربی نباشد، بی‌معناست ← اوگوست کنت (پوزیتیویسم)

معرفت حسی، عقلی، شهودی و وحیانی هر کدام در جای خود مفید است ← نظر علامه طباطبایی و فیلسوفان مسلمان معاصر
معرفت تجربی حاصل همکاری حس و عقل است ← کانت
میان عقل و وحی تضادی نیست ← ملاصدرا

۱۸۵ ۳ ویلیام جیمز و هانری برگسون از فیلسوفان تجربه‌گرایی هستند که به شهود عرفانی و تجربه دینی نیز معتقدند.

۱۸۶ ۴ برخی از آثار فرانسیس بیکن: «پیشرفت دانش»، «ارغنون جدید» و «جنگل جنگل‌ها»

۱۸۷ ۴ دکارت و کانت، انسان را دارای اختیار و اراده می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) این عبارت به شباهت دیدگاه آن‌ها اشاره دارد.
- (۲) کانت، بدن را صرفاً یک ماشین پیچیده نمی‌داند و مانند سقراط و افلاطون، آن را بخشی از انسان می‌داند که در کنار روح فعالیت می‌کند.
- (۳) کانت از وجود معلول (اراده و اختیار) به وجود علت (نفس) پی برده بود.
- ۱۸۸ ۴ فیلسوفان اروپایی در این دوره به دو گروه «عقل‌گرایان» و «تجربه‌گرایان» تقسیم شدند.

این تقسیم‌بندی، به انسان‌شناسی نیز تسری یافت و گروه تجربه‌گرایان، عموماً به تک‌بعدی بودن انسان و گروه عقل‌گرایان به دو‌بعدی بودن انسان معتقد شدند و عقل‌گرایان برای انسان نفس و حقیقتی برتر فرض کردند.

توجه: تجربه‌گرایی از عقل‌گرایی پیشی گرفت و اعتقاد به تک‌ساحتی بودن انسان هیچ‌گاه در حاشیه قرار نگرفت.

۱۸۹ ۳ از نظر داروینیست‌ها، انسان چیزی نیست جز یک حیوان راست‌قامت (دقیقاً مشابه سایر حیوانات است و تنها پیچیدگی بیشتری دارد).
به عبارت دیگر، تنها تفاوت حقیقی انسان با سایر موجودات، پیچیدگی‌های بیشتر است (که طبیعتاً از تکامل ناشی می‌شود).

۱۷۴ ۳ دو فرزند کارمند روابط عمومی سازمان آموزش و پرورش به

کارمندی روابط عمومی سازمان فرهنگ و ارتباطات می‌رسند ← افقی میان‌نسلی
فرزند کارگر بخش خدمات یک شرکت که به وکالت می‌رسد ← صعودی میان‌نسلی
دبیر جامعه‌شناسی دبیرستان شهید فهمیده که دبیر درس جامعه‌شناسی دبیرستان شهید مطهری می‌شود ← افقی درون‌نسلی
مدیر یک بخش اداره که به صورت کارمند عادی به کار خود ادامه می‌دهد ← نزولی درون‌نسلی

۱۷۵ ۴ ایران، سرزمینی است که بیش از هفت هزار سال قدمت دارد.

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود که روایتی از این هویت را در شاهنامه فردوسی می‌توان دید. ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشتند و به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند.

۱۷۶ ۳ جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی

مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد. جهان اسلام اینک با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر می‌گردد.

۱۷۷ ۳ هر خانواده، یک گروه اجتماعی است. هویت خانوادگی ما، بخشی

از هویت اجتماعی ما و نتیجه عضویت در یک خانواده است. در هر جهان اجتماعی به هر شکل از زندگی، خانواده نمی‌گویند، بلکه تنها شکلی از زندگی که براساس عقاید، ارزش‌ها و هنرهای نهاد خانواده باشد، پذیرفته می‌شود. در مقابل، نهاد خانواده نیز تا زمانی دوام می‌آورد که گروه‌های خانوادگی، عقاید، ارزش‌ها، هنرها و نمادهای آن را بپذیرند و براساس آن عمل کنند.

هویت خانوادگی افراد ↔ خانواده‌ها ↔ نهاد خانواده ↔ هویت فرهنگی جهان اجتماعی

۱۷۸ ۲ فارسی دری از دیرباز به عنوان زبان سیاسی دربار ایران، زبان

رسمی مشترک اقوام مختلفی بود که در سرزمین پهناور ایران زندگی می‌کردند. این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری‌های گورکانی و عثمانی را درنوردید.

۱۷۹ ۱ اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از

خودبیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنا از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند. جهان اجتماعی مشرکانه اساطیری و جهان اجتماعی سکولار و دنیوی، آدمی را نه تنها از حقیقت جهان، بلکه از حقیقت خود نیز بیگانه می‌کند.

۱۸۰ ۲ تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود. بحران

هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

کاستی و خلأ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرا می‌خواند و آن‌ها را برای عبور از مرزهای هویت فرهنگی آن تشویق می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) حد وسط موضوع است و اگر هر دو مقدمه جزئی باشند، علامت حد وسط در هر دو مقدمه منفی می‌شود و شرط دوم اعتبار قیاس را ندارد.
- (۲) هر دو مقدمه یک قیاس معتبر نمی‌تواند سالبه باشد؛ بنابراین محمول نمی‌تواند در هر دو مقدمه دارای علامت مثبت باشد.
- (۳) هر دو مقدمه در شکل سوم نمی‌تواند جزئی باشد، زیرا علامت حد وسط در هر دو مقدمه منفی می‌شود. با توجه به این توضیحات و در نظر داشتن این نکته که نتیجه شکل سوم همواره جزئی است، می‌توان دو حالت را در نظر داشت؛ حالت اول: هر دو مقدمه کلی است و موضوع در هر دو مقدمه علامت مثبت دارد. حالت دوم: یکی از مقدمات کلی و دیگری جزئی است.
- به عبارت دیگر در مجموع این دو حالت، حداقل موضوع یکی از مقدمات، علامت مثبت دارد.
- (۴) هیچ یک از اجزای نتیجه، علامت مثبت ندارند؛ در نتیجه نیازی به بررسی شرط سوم نیست.

۱۹۹ ۴ نتیجه قیاس، تابع پست‌ترین دو مقدمه است.

نتیجه قیاس گزینه (۱) ← بعضی الف - ج - است.

نتیجه قیاس گزینه (۲) ← بعضی ج - ب - است.

نتیجه قیاس گزینه (۳) ← هیچ الف + ج + نیست.

نتیجه قیاس گزینه (۴) ← هیچ ج + الف + نیست.

در گزینه (۴)، الف در محمول نتیجه علامت مثبت دارد، اما در مقدمه دوم خود، علامت منفی دارد، پس شرط سوم اعتبار قیاس را ندارد و نامعتبر است.

۲۰۰ ۱ گاهی مقدمه‌ها به ترتیب منطقی نیستند و جای مقدمه اول و دوم عوض می‌شود!

هر قیاس ۲ مقدمه دارد.

۱ - مقدمه اول ← موضوع نتیجه در آن قرار دارد.

۲ - مقدمه دوم ← محمول نتیجه در آن قرار دارد.

به قیاس زیر توجه کنید.

هر شاعری انسان است ← انسان در نتیجه در جایگاه محمول است پس از نظر منطقی، این مقدمه دوم یا کبری قیاس ما است.

سعدی شاعر است ← سعدی در موضوع نتیجه ذکر شده پس از نظر منطقی، این مقدمه اول یا صغری قیاس ما است.

سعدی انسان است.

از مثال بالا نتیجه می‌گیریم جایگاه موضوع و محمول است که مقدمه اول یا دوم بودن قیاس را تعیین می‌کند، نه ترتیب نوشتن آن!

به عبارت دیگر، این که کدام مقدمه اول نوشته شود مهم نیست، بلکه باید براساس قاعده بالا عمل کنیم.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) اگر براساس ترتیب نوشته شده بخواهیم شکل قیاس را مشخص کنیم، شکل چهارم صحیح است اما براساس نکته بالا، شکل اول است! (حد وسط در مقدمه اول، محمول و در مقدمه دوم، موضوع است.)

(۲) اگر براساس ترتیب نوشته شده بخواهیم شکل قیاس را مشخص کنیم، شکل چهارم صحیح است اما براساس نکته بالا، شکل اول می‌باشد! (حد وسط در مقدمه اول، محمول و در مقدمه دوم، موضوع است.)

(۳) شکل اول است. (حد وسط در مقدمه اول، محمول و در مقدمه دوم، موضوع است.)

(۴) شکل دوم است. (حد وسط در مقدمه اول، محمول و در مقدمه دوم نیز محمول است.)

۱۹۰ ۴ ابیات صورت سؤال، به وجود روح اشاره دارد.

فیلسوفانی که به اثبات حقیقت نفسانی (روح) پرداختند، افلاطون، ارسطو، کانت و دکارت بودند.

از نظر ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، انسان هیچ جنبه غیرمادی ندارد و تمام حقیقت او را ماده تشکیل می‌دهد.

۱۹۱ ۲ قیاس استثنایی از یک قضیه شرطی و یک قضیه حملی تشکیل می‌شود که قضیه دوم به قضیه اول استثنا وارد می‌کند. با این وصف، نتیجه قیاس استثنایی همواره یک قضیه حملی است.

۱۹۲ ۳ برای این که قضیه‌ای منفصل باشد، باید انفصال بین دو نسبت وجود داشته باشد و برای انفصال باید نسبت عموم و خصوص من وجه یا تباین بین محمول‌ها برقرار باشد که فقط در گزینه (۳) نسبت عموم و خصوص من وجه، وجود دارد.

۱۹۳ ۱

	اجتماع	ارتفاع
حقیقی	x	x
مانعه‌الجمع	x	✓
مانعه‌الرفع	✓	x

۱۹۴ ۴ مقدمه اول قیاس استثنایی قضیه شرطی است، پس حتماً قواعد قضایای شرطی در این نوع قیاس مورد استفاده است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی

یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی

(۲) یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی

یا هر دو x یا هیچ کدام ✓ ← مانعه‌الجمع

(۳) یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی

یا هر دو ✓ یا هیچ کدام ✓ ← منفصل نیست

(۴) یا هر دو ✓ یا هیچ کدام ✓ ← منفصل نیست

یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی

۱۹۶ ۴ ادات شرط باعث پیوستن مقدم به تالی (نه برعکس) می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در قضایای شرطی به پیوستگی، اتصال و ملازمه دو نسبت یا به گسستگی، انفصال و عناد دو نسبت، حکم داده می‌شود.

(۲) همواره مقدم از نظر معنایی قبل از تالی می‌آید.

(۳) در قضیه شرطی متصل، مقدم مستلزم تالی است و یا تالی تابع مقدم است.

۱۹۷ ۱ تمامی شرایط انتاج در گزینه (۱) رعایت شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) شرط اول رعایت نشده است.

(۳) شرط سوم رعایت نشده است.

(۴) سور جزئی دارد و اگر چنین بود، نتیجه نیز باید جزئی می‌شد.

۱۹۸ ۳ حد وسط در شکل سوم به این صورت قرار دارد: موضوع - موضوع

قیاسی بود صاحب اعتبار / دو گام و سه شرطش بود برقرار

شرط اول: هر دو مقدمه سالبه نباشد. (علامت محمول در هر دو مقدمه مثبت نباشد.)

شرط دوم: علامت حد وسط حداقل در یکی از مقدمه‌ها مثبت باشد.

شرط سوم: هر کدام از موضوع و محمول نتیجه که علامت مثبت دارند، باید در مقدمات هم علامت مثبت داشته باشند.

روان‌شناسی

۲۰۱ ۴ سر و کار داشتن با اولویت‌ها ← تصمیم‌گیری

به دنبال روش‌های موفق و کارآمد بودن ← حل مسئله

۲۰۲ ۲ انتخاب شغل اداری از بین سه انتخاب ← شناسایی تعداد

انتخاب‌ها یا اولویت‌های آن تصمیم ← مرحله دوم

علاقه شغلی ← ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت ← مرحله چهارم

ابراز رضایت شغلی ← بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر ←
مرحله هفتم

۲۰۳ ۱ تعلق‌ورزی در امور، همان «کار امروز را به فردا موکول کردن»

است که نشانگر سبک تصمیم‌گیری اجتنابی است.

اطاعت کورکورانه رضا از دوستش نشانگر سبک تصمیم‌گیری وابسته است.

۲۰۴ ۴ در هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۳) افراد با وجود هزینه کردن (تهیه)

لوازم سفر، سعی و تلاش زیاد برای قبولی در کنکور و پیمودن مسیر طولانی، از رسیدن به اهداف خود به دلیل وجود خطرات و صدمات جسمانی یا عاطفی خودداری می‌کنند. اما در گزینه (۴) علی فقط به دلیل تدارک دیدن وسایل کوهنوردی، خطر را به جان می‌خورد و بنابراین، مسیر آینده را با خطا طی می‌کند.

۲۰۵ ۴ کارگردان نتوانسته است هیجانات خود را کنترل کند و تحت

تأثیر واکنش اطرافیان قرار گرفته است.

تکواندوکار ماهر با وجود توانایی و مهارت و تمرین زیاد، خود را دست‌کم گرفته است و با مانع کوچک شمردن خود مواجه گردیده است.

۲۰۶ ۳ عناصر نگرش عبارت‌اند از احساسی، شناختی و آمادگی

برای عمل.

۲۰۷ ۳ در هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۴)، اسناد به عوامل غیرقابل کنترل

است، اما همت و تلاش کشاورزان عاملی قابل کنترل است، از این رو اسناد در این گزینه با بقیه متفاوت است.

۲۰۸ ۳ هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۴) نشان‌دهنده انگیزه بیرونی

هستند، زیرا منبع پاداش و لذت در بیرون از فرد قرار دارد، اما گزینه (۳) نشان‌دهنده انگیزه درونی است، زیرا سارا براساس علاقه و بدون نیاز به کسب پاداش به مطالعه روان‌شناسی می‌پردازد.

۲۰۹ ۴ نگرش‌ها پس از شکل‌گیری، از ثبات بیشتری برخوردار شده و

تابع اصل هماهنگی شناختی هستند؛ یعنی در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فرد بعد از انتخاب اجباری رشته تحصیلی مورد نظر به دلیل ناهماهنگی بعد از تصمیم‌گیری، در مورد آن چه انتخاب کرده، مزایا و در مورد آن چه رد کرده است، معایب را برمی‌شمارد.

(۲) وقتی فرد تصمیم می‌گیرد رفتار خود را در جهت مثبت (برای رفع ناهماهنگی) تغییر دهد، ناهماهنگی شناختی از بین می‌رود.

(۳) در این گزینه تغییر نگرش برای رفع ناهماهنگی به کار رفته است، نه تغییر رفتار.

۲۱۰ ۳ هر چند در هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۴)، کلمه «ناتوان» ذکر

شده است، اما شکل‌گیری باور غلط در نتیجه عوامل بیرونی مانند تمسخر دیگران، سخت‌گیری والدین و عدم حمایت شکل گرفته است. اما در گزینه (۳)، باور غلط در نتیجه احساس بی‌ارزشی درونی و فردی شکل گرفته که با بقیه گزینه‌ها متفاوت است.